

آیین سیک

پرسش‌ها و پاسخ‌ها

نویسنده

دکتر گوربخش سینک

(Dr. Gurbakhsh Singh)

تحقیق، ترجمه و نقد

دکتر محمود قیوم‌زاده

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه

پدید آورنده	سینگ، گوربخش، Dr. Gurbakhsh Singh
عنوان	آیین سیک، پرسش‌ها و پاسخ‌ها
تکرار نام پدید آور	نویسنده: گوربخش سینگ؛ تحقیق و ترجمه محمود قیوم زاده
مشخصات نشر	قم، وحدت بخش
مشخصات ظاهری	۲۱۰ ص.
شابک	ISBN 978-600-5223-68-2
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	The Sikh Faith; Questions & Answers
یادداشت	کتابنامه بصورت زیر نویس
موضوع	سیکسیم - پرسشها و پاسخ‌ها
موضوع	سیکسیم - عقاید - پرسشها و پاسخ‌ها
موضوع	سیکسیم - تاریخ
شماره افزوده	قیوم‌زاده، محمود، - محقق و مترجم وانجمن معارف اسلامی ایران
رده بندی کنگره	۱۳۹۲، آ ۹، ۲۰۱۸ / BL
رده بندی دیویی	۲۹۴/۶
شماره مدرک	۲۳۴۵۸۳۲

انجمن معارف اسلامی ایران

شناسنامه اثر

مؤلف	دکتر گوربخش سینگ (Dr. Gurbakhsh Singh)
تحقیق، ترجمه و نقد	دکتر محمود قیوم‌زاده (دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه)
کتاب به زبان اصلی	The Sikh Faith; Questions & Answers
ناشر	وحدت بخش
تیراژ	۱۰۰۰ نسخه
صفحه‌آرایی	خداوند کامپیوتری احسان
ناظر فنی چاپ	محمد احسانی
چاپ	عمران
نوبت چاپ	اول - پاییز ۱۳۹۲
قیمت	۷۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۲۲۳-۶۸-۲

شماره مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۶۰۶۲۸۳۹ - مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۲۱

سخن انجمن علمی معارف اسلامی

مطالعه ادیان و کاوش پیرامون باورهای دینی اقوام و ملل، نه تنها انسان را با گستره‌ای از حضور امر قدسی در تاریخ بشر مواجه می‌سازد، که به او امکان فهم بهتر و بیشتر «انسان» را ارزانی می‌دارد، به علاوه در مقارنه و تطبیق آئین‌ها و مسلک‌های مختلف، توان تشخیص آئین‌های حید ساخته از مسلک‌های الهی فراهم می‌آورد و درک راحت‌تر و بهتر این حقیقت و ناب از میان آنان فراهم می‌شود؛ با شناخت ادیان می‌توان هم خود را بهتر شناخت و هم جهان را؛ تجلیات عالم قدس در جهان طبیعت، به فرموده قرآن «وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ» (فاطر/۲۴) نداشته و به فرموده قرآن «وَأَنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ» (فاطر/۲۴) در باب ضرورت، فایده، اهمیت و اهداف مطالعات ادیان توسط مترجم در مقدمه کتاب حاضر مطالب سودمندی آمده است و نیازی به تکرار آنها نیست.

انجمن معارف اسلامی ایران که در راستای تولید و نشر دانش در عرصه دین، اندیشه و معارف اسلامی فعالیت می‌کند، پژوهش و تولید دانش در زمینه‌ی ادیان هم در دستور کار خود دارد. در میان آئین‌ها برخی الهی و برخی بشری است؛ از جمله مسلک‌های بشری، آئین

سیک مورد توجه و پژوهش عده‌ای است و شناخت آن برای تبیین بی‌پایگی و ساختگی بودن آن از اهمیت زیادی برخوردار است.

اثر حاضر که حاصل تلاش محققانه فرهیخته ارجمند جناب آقای

دکتر محمود قیوم‌زاده، دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه و از

اعضای فعال انجمن علمی معارف اسلامی ایران، است، در راستای

اهداف انجمن معارف اسلامی تدوین و پیشروی فرهیختگان حوزوی

و دانشگاهی قرار دارد؛ امید است که مقبول طبع اهل دانش افتد و در

توسعه اندیشه دینی سهمی ایفا کند؛ از خداوند متعال توفیق ایشان را

مستثنت و از مدیران انشارات وحدت بخش نیز سپاسگزاری دارد.

انجمن علمی معارف اسلامی ایران

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۵	 سخن انجمن علمی معارف اسلامی
۱۱	 مقدمه مترجم
۱۷	 مناجات و دعای روزانه سیک
۱۹	 آشنایی با نویسنده کتاب
۲۰	 سخنی با خوانندگان محترم
۲۲	 معرفی کتاب
۲۳	 سؤالات ستنی
۲۴	 دیدگاه دانشمندان امروز
۲۶	 تعلیم دین سیک
۲۷	 کمپهای جوانان سیک

فصل اول: واهگرو (خدا) / ۱

۳۱	 ابهامات ذهنی
۳۱	 واهگرو چیست؟
۳۳	 واهگرو به عنوان پدر - مادر
۳۶	 واهگر درون بشر زندگی می کند
۳۸	 سخن معشوق (بدن، کالبد) به عاشق (روح)
۴۱	 آیا جهان مادی ناشناخته است؟
۴۴	 واهگرو در همه جا حاضر است
۴۶	 بی حد و حصر بودن واهگرو
۴۸	 راز، کلیدی برای احساسات دینی انیشتین بود

- محدودیت انسان ۴۸
- واهگرو و خلقت جهان ۵۱
- پیدایش اعتقاد ۵۳
- هدف زندگی بشری چیست؟ ۵۳
- چرا شیطان؟ ۵۷
- همه چیز در دستان اوست ۶۱
- چرا واهگرو ما را متوقف نمی‌سازد؟ ۶۳
- اگر خدایی است، چرا باید پرستش شود؟ ۶۵
- خدا هیچ شکل، وضعیت، فرم و بدنی ندارد ۶۶
- چگونه خداوند اولین شخص را خلق کرد؟ ۶۷

فصل دوم: مجموعه آیین یا اعتقاد سبک / ۷۱

- اعتقادات سبک ۷۳
- لزوم نیاز به سبک ۷۹
- تقویم تعطیلات و مناسبت سبک ۸۵
- جشن سال نو از نگاه سبک ۸۷
- مسکرات در آیین سبک ۸۸
- عامل و ریشه مشکلات ۹۱
- چگونه گرو نازک انتخاب شد ۹۲
- گورو؛ دوستی ادامه دارد ۹۴
- تکرار یا خواندن پات ۹۴
- شکست ما در سود نبردن از پیغام ۹۵
- گوربانی باید هر روز خوانده شود ۹۶
- خواندن پات بدون درک و فهم چه فایده‌ای دارد؟ ۹۸
- نام سیمران ۹۸
- ازدواج در آیین سبک ۱۰۰
- ازدواج اصلی حقوقی یا عرفی ۱۰۰

- ازدواج بین الادیانی ۱۰۳
 تناسخ یا حلول در جسم ۱۰۵
 بهشت یا جهنم از نوع سیک ۱۰۷

فصل سوم: آمریت و ۵ سمبل (نشانه) / ۱۱۱

- آمریت رَهت ۱۱۳
 سیک و خوردن گوشت ۱۱۸
 عمامه؛ پوشش مخصوص سر ۱۲۰
 «آمریت هاری» و دیگران ۱۲۲
 بهترین سیک؟ ۱۲۳
 غسل تعمید (آمریت)، چرا؟ ۱۲۳
 نتیجه بحث ۱۲۷
 سیک، یک جامعه بنیاد ۱۲۸
 ۵ نشانه برای چیست؟ ۱۳۵
 چرا کارا (دستبند) نباید از نقره و طلا باشد؟ ۱۳۷
 شمشیر باید زیر لباس یا روی لباس باشد؟ ۱۴۰
 چرا موها نباید روز جمعه شسته شود؟ ۱۴۱

فصل چهارم: تاریخچه سیک / ۴۵

- چرا ناکامی گوروها ۱۵۱
 همسران متعدد برخی گوروها ۱۵۲
 چه کسی و چه موقع معبد طلایی را بنا کرد؟ ۱۵۴
 اولین معبد سیک‌ها در کجا ساخته شد؟ ۱۵۷
 چه کسی اولین بار به زبان پنجابی نوشت؟ ۱۵۸
 آیا تصاویر گورو واقعی هستند؟ ۱۵۹
 آیا می‌توان تصاویر واقعی از گورو داشت؟ ۱۶۲
 ساختن فیلم درباره گورو ۱۶۲

فصل پنجم: پروتوکل و قوانین گوردوارا / ۱۶۵

۱۶۸	فلسفه صندوق صدقات جلو گرانت صاحب.....
۱۶۹	پول صندوق‌ها در کجا خرج می‌شود؟.....
۱۶۹	موقعیت نشستن افراد در گوردوارا.....
۱۷۱	فلسفه انجام آرداس.....
۱۷۲	علت نبود زن گرانتی.....
۱۷۴	فلسفه ماتاتک.....
۱۷۵	علت انجام دادن چائور.....
۱۷۶	انتخاب اسم از گوروگرانت صاحب.....
۱۷۷	جیسی پارشاد و پخش آن.....
۱۷۷	آیا لنگر همیشه باید غذای هندی باشد؟.....
۱۸۱	وجود کتاب متس در دست افراد.....
۱۸۲	چگونگی اصلاح افراد بر نظام سبک.....
۱۸۴	حکومت خلّسا.....
۱۸۶	چگونه می‌توان گورو را دید.....
۱۸۷	کیرپان پت یعنی چه.....
۱۸۸	پخش پارساد به چه نحو است.....
۱۹۰	نکته مهم.....

فصل ششم: گرانت صاحب و یوگا / ۱۹۱

۱۹۳	گورو گرانت صاحب درباره یوگا چه می‌گوید؟.....
۱۹۴	نجات دهنده‌گی ناناک.....
۱۹۶	قبول کردن خدا در ادیان مختلف.....
۱۹۹	یکی بودن هدف و مسیر گوروها.....
۱۹۹	فلسفه گورمات.....
۲۰۱	نظریه‌های تاریخی.....
۲۰۵	فهرست منابع.....

مقدمه مترجم

تاریخ بشر همواره بیانگر پویایی تمدن‌ها در سایه عقائد و رفتار مذهبی است و اساساً نمی‌توان آثاری از حیات و تمدن بشری بر روی کره خاکی یافت که خالی از رسوم و آداب دینی باشند. به گفته «پلوتارک» (مورخ شهیر): «می‌توان آثاری از حیات بشری به دست آورد که از نهادهای مدنی و رفتارهای هدفمند اجتماعی عالی باشد ولی هیچگاه نمی‌توان آثاری از زندگی‌شان به دست آورد که از رفتارهای دینی و مذهبی تهی باشد»^۱.

این اعتراف نشانگر عمق باورهای مذهبی و رفتارهای دینی در نهاد بشری است و بر همین اساس، از حساس‌ترین و جذاب‌ترین مباحث در حوزه رفتارشناسی انسان‌ها، بررسی و تبیین رفتارهای مذهبی و عادات دینی است. مورخان ادیان در این جهت کاوش‌های بسیاری انجام داده و انواع و اقسام مذاهب و رفتارهای باورمدارانه را به تصویر کشیده‌اند. تقسیم‌بندی‌های مختلفی از ادیان در حوزه‌های شرقی و

^۱ - کارل، الکسیس (Aleccsis, Carl)، نیایش، مقدمه، ص ۳۱.

غربی و نیز در ادوار مختلف تاریخی از دوران کهن تا عصر صنعتی شده و بر همین مبنا باورها و رفتارها را بیان داشته‌اند. در این میان ادیان شرقی جایگاه ویژه‌ای به لحاظ قدمت، رموزوارگی، تنوع شاخه‌ها و تکثر پیروان دارد. خصوصاً جنوب شرق.

«آیین هندو» در این منطقه، کهن‌ترین تاریخ دینی مکتوب را به خود اختصاص داده است. و آیینی است متکی بر برداشت‌های خاص معنوی و عرفانی از انسان و رفتارهای ریاضت‌کشانه او و از پیچیده‌ترین توجیهات فلسفی برخورد با است؛ البته به دقت و کاوش علمی در این زمینه ساختگی و خرافه‌پردن باورها، اعتقادات و رفتارهای آنان را می‌توان دید، گرچه حیرت‌آوری از تعالیم اخلاقی انسانی و اعتقادات ماورائی اهورایی در آنها وجود دارد.^۱

فرهنگ پیدا شده از جریان باور رهنمی، مجموعه‌های دینی چندی را به وجود آورده است. پس از ورود اسلام به جنوب شرق و برخورد دو فرهنگ اعتقادی، زمینه‌ساز بروز باورها و رفتارهای خاصی گردیده است.

یکی از آیین‌های متکی بر باور که در این فرهنگ پیدا شده، «آیین سیک» بوده است که حدود شش قرن پیش بروز

۱- رج: طباطبائی، سید محمد حسین (علامه)، المیزان فی تفسیر القرآن،

کرد. از آنجا که «سیکیزم» یک رفتار التقاطی از هندوئیسم و اسلام است، برخی این پیامد را نشانگر تأثیرگذاری عرفان هندوئیسم بر اسلام و پیدایش عرفان و تصوف اسلامی می‌دانند.^۱ «آیین سیک» با گسترده‌ی فعالیت جغرافیایی خود از آسیا تا اروپا و آمریکا و قدرت نسبتاً خوب اقتصادی و سیاسی در جامعه‌ی هند و تاریخ پر فراز و نشیب، با درگیری‌های خانمان‌سوز خود، به درستی تبیین و شناسانده نشده تا قضاوت درستی در التقاطی بودن و نقاط ضعف آن، بوده و بی‌پایگی و خرافاتی بودن آن کاملاً هویدا گردد.

کتاب حاضر که توسط یکی از رهبران فکری سیکیزم، «دکتر گوربخش سنگ» ارائه شده است، متنی خوب و قابل قبول برای شناخت این آیین است. در خصوص این متن می‌توان موارد زیر را یادآور شد:

۱- بررسی، مطالعه و تبیین رفتارهای مذنبی و تاریخ

۱- این باور به شدت مورد انکار محققین قرار گرفته است و اساساً اصالت، عمق و حقیقت عرفان اسلامی چنین پنداری را زد می‌کند؛ عرفانی که ریشه در معارف قرآنی و رفتار و سخنان معصومین علیهم‌السلام دارد؛ برای آگاهی بیشتر مراجعه شود به: الف - در جستجوی عرفان اسلامی، آیت الله مصباح یزدی، ب - مبانی عرفان و تصوف، دکتر قاسم انصاری، ج - عرفان محمدی، سید حسین حسینی، د - عرفان اسلامی، علامه محمد تقی جعفری، ه - کمال انسانی در مقارنه عرفان اسلامی و شرقی، دکتر محمود قیوم‌زاده.

آیین‌ها، زمینه‌ساز مقارنه و تطبیق آیین‌های مختلف و شناخت دین مستقل و صحیح را فراهم می‌آورد.

۲- از آنجا که کتاب حاضر به صورت پرسش و پاسخ تهیه گردیده است، به دور از مباحث پیچیده بوده. سلیس و روان به اصل عقائد و رفتارها پرداخته و فهم «آیین سیک» را سهل و آسان نموده است.

۳- اصطلاحات دینی و فرهنگ محاوره‌ای خاص این آیین در سراسر کتاب موج می‌زند، ضمن این‌که بسیاری از این اصطلاحات در خود متن تبیین و تشریح گردیده است؛ در پاره‌ای از مواقع با مطالعه کتاب و همراه با جلو رفتن متن، مفاهیم آشکار خواهد گردید.

۴- برگردان ترجمه به گونه‌ای که به اصل متن لطمه‌ای نخورد. و متن دوم قابل فهم باشد، امری دشوار است؛ لکن در ترجمه کتاب حتی‌الامکان سعی شده است که سلیس، روان و قابل فهم بودن متن به مفاد اصلی لطمه‌ای نزده و آن را معنای دیگر نکرده باشد.

۵- سؤالات و مطالب تکراری در کتاب حذف و فصل‌بندی و عنوان‌گذاری‌ها به گونه‌ای طراحی که سیر منطقی کتاب ملموس و فهم آن را آسانتر کند.

۶- تمامی اصطلاحات الفاظ خاص مربوط به فرهنگ «سیکی» در کتاب محفوظ مانده تا خواننده با حقیقت «آیین سیک» آنگونه که خود آنها باور دارند، آشنا شود.

۷- مهتر از همه اینکه با دقت در جوابها و بی‌بردن به تعالیم بشر ساخته این آیین که به دور از هر گونه پیچیدگی توسط یکی از چهره‌های فکری شناخته شده این مسلک ارائه می‌گردد، خرافه بودن و بشری بودن این جریان کاملاً آشکار می‌گردد.

۸- نکته دیگر اینکه دست سیاست و قدرت در ساختن آیین‌های بی‌پایه برای مشوش کردن معنویت راستین و دین حقیقی، همانگونه که تاریخ گواه بر آنان است، در ردیابی مطالب این کتاب آشکار است (دقیقاً مانند آنچه در خصوص ساختن مسلک‌های خرافی و بی‌پایه بهائیت و وهابیت می‌توان دید).

۹- نویسنده در یک طرح پژوهشی مفصل، عرفان اسلامی را در مقایسه با عرفانهای کاذب و خصوصاً شرقی، مورد بررسی قرار داده و اصالت عمق عرفان اسلامی را به تصویر کشیده است و نیز مقاله‌ای با عنوان «کمال انسانی در مقارنه عرفان اسلامی و عرفان شرقی» در شماره هشت (زمستان ۱۳۹۱)، مجله علمی پژوهشی پژوهش‌های اعتقادی کلامی، منتشر ساخته است که در آن‌ها و در این ترجمه بی‌پایه بودن تأثیر گذاری عرفان شرقی بر عرفان اسلامی آشکار می‌گردد.

۱۰- در پایان ترجمه کتاب، تعدادی از منابع و کتبی که

۱- امام خمینی (ره) در وصیت نامه سیاسی الهی خود، وهابیت را مذهبی سراپا خرافی نامیده است.

در جهت تنویر افکار و روشن نمودن حقیقت این آیین که التقاطی از آیین بشری هند و تمسک به برخی تعالیم عرفان اسلامی و اضافه نمودن بعضی توهمات و اندیشه‌های خیالی پایه‌گذاران این مسلک است، آورده شده و توصیه می‌گردد که خوانندگان عزیز برای جامعیت بخشیدن به اندیشه‌های خود و توان دآوری همه سو نگر به آنها نیز مراجعه‌ای داشته باشند. امید است این تلاش و اثر ناچیز، سهمی در آشنایی با آیین‌های خود ساخته ایفاء و در تشویق و سوق‌دهی طالبان حقیقت به حقیقت دین و در کمک به فرهنگ اصیل دینی مؤثر باشد. نگارنده با سفرهای مکرر به هندوستان و حضور در بزرگترین معابد سیک‌ها (معبد مرکزی آنها در ایالت بیهار و نیز مرکز دینی سیک‌ها در ایالت پنجاب و حضور در معبد طلائی (Gold temple) در امریتسر) و مصاحبه با بزرگان آنها، از نزدیک شاهد تهی بودن اکثر آنان و ناتوانی‌شان از توضیح و تبیین منطقی دین خود و جواب دادن به سؤالات و پرسش‌ها در این زمینه بوده است که البته من حساب حاضر نیز حاکی از چنین حقیقتی است.

نگارنده از حسن نظر و برخورد عالمانه اهل فضل و دانش پژوهان عزیز با این متن استقبال و از ارائه دیدگاه‌های ارزنده آنان خوشنود می‌شود.

محمود قیوم‌زاه

قم - ۱۳۹۲/۵/۱